

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ J. H.**, bývajúceho v O. a **2/ M. H.**, bývajúcej v O., proti žalovanému **P.**, so sídlom v O., o **vyplatenie majetkových podielov**, vedenej na Okresnom súde Poprad pod sp.zn. 7 C 420/2000, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 17. októbra 2007 sp.zn. 7 Co 97/2007 rozhodol

t a k t o :

Dovolanie **o d m i e t a** .

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Žalobcovia 1/, 2/ sa svojou žalobou domáhali podľa § 19 ods. 1 písm.b/ zák. č. 42/1992 Zb. o úprave majetkových vzťahov a vyporiadaní majetkových nárokov v družstvách (ďalej len zák. č. 42/1992 Zb.) zaplattenia 230 566,-- Sk so 17,6 % úrokom z omeškania od 29. februára 1996 do zaplattenia a to žalobca 1/ a žalobkyňa 2/ zaplattenia 25 050,-- Sk so 17,6 % úrokom z omeškania od 29. februára 1996 do zaplattenia a určenie majetkového podielu do dedičstva po nebohej M. K. 291 046,-- Sk.

Okresný súd Poprad rozsudkom z 30. marca 2007 č.k. 7 C 420/2000-399 rozhodol tak, že žalobu žalobcu 1/ zamietol. Zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyňi 2/ 19 529,-- Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Konanie o nároku žalobkyne 2/ vo výške 24 950,-- Sk zastavil. Určil, že majetkový podiel po nebohej M. K. nar. X., zomrelej X., patrí do dedičstva po nebohej v rozsahu sumy 139 882,-- Sk. V prevyšujúcej časti nárok čo do istiny a zaplattenie úrokov zamietol. Žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania. Zaviazal žalobcov 1/, 2/ zaplatiť na účet súdu prvého stupňa trovy štátu každého po 250,-- Sk a žalovaného 500,-- Sk do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Pri rozhodovaní vychádzal zo skutkového zistenia, že pôvodní žalobcovia uplatnili vydanie majetkového podielu voči

žalovanému z transformácie družstva z 28. februára 1996. Mal za preukázané, že podľa údajov z transformačného projektu boli vypočítané aj majetkové podiely žalobcov 1/, 2/ a majetkový podiel nebohej M. K.. Mal za to, že žalobca 1/ je oprávnenou osobou podľa § 14 písm.d/ zák.č. 42/1992 Zb., teda má nárok na vydanie majetkového podielu do 30 dní od písomného požiadania o vydanie majetkového podielu v transformačnom družstve v zmysle § 13 ods. 2 zák.č. 42/1992 Zb. Keďže písomnú výzvu doručil žalobca 1/ žalovanému 28. februára 1996 bol žalovaný povinný vydať mu majetkový podiel do 90 dní, t.j. do 28. mája 1996. Súd prvého stupňa prihliadol na námietku premlčania vznesenú žalovaným a preto nárok žalobcu 1/ zamietol ako premlčaný podľa § 101 Občianskeho zákonníka, keďže všeobecná trojročná premlčacia lehota začala plynúť žalobcovi 1/ 29. mája 1996 a uplynula 28. mája 1999, pričom žaloba bola podaná až 5. mája 2000. Lehota na uplatnenie nároku z transformácie družstva začala u žalobkyne 2/ plynúť 4. decembra 1992, kedy bol transformačný projekt schválený a uplynula 4. decembra 1999, keďže nárok žalobkyne 2/ bolo potrebné posúdiť podľa § 13 ods. 3 zák.č. 42/1992 Zb., v zmysle ktorého bolo povinnosťou družstva plniť až v lehote 7 rokov po schválení transformačného projektu. Žalobkyňa 2/ tak mohla uplatniť svoj nárok najskôr 5. decembra 1999 a trojročná premlčacia lehota jej uplynula 5. decembra 2002, a tak rozšírený nárok žalobkyne 2/ podaním došlým 25. februára 2005 považoval súd prvého stupňa za premlčaný. Tiež majetkový podiel nebohej M. K. považoval súd prvého stupňa za premlčaný, preto priznal nárok len vo výške 139 882,-- Sk, čo bol nárok uplatnený v lehote. Rozšírenie žaloby postupne až na sumu 291 036,-- Sk podaním z 25. februára 2005 mal za premlčaný, keďže premlčacia lehota uplynula 5. decembra 2002 a k rozšíreniu žaloby došlo až 25. februára 2005. Nároky žalobcov posúdil podľa § 13 a § 14, § 33b ods. 1 zák.č. 42/1992 Zb. a námietku premlčania podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka. Výrok o zamietnutí žaloby aj vo vzťahu k úrokom z omeškania zdôvodnil ustanovením § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka a § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Mal za to, že žalobcovia 1/, 2/ si pôvodne neuplatnili úrok z omeškania, preto im tento nemohol byť priznaný. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. a o trovách štátu podľa § 148 O.s.p.

Na odvolanie žalobcov 1/, 2/ Krajský súd v Prešove rozsudkom zo 17. októbra 2007 sp.zn. 7 Co 97/2007 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil v zamietavom výroku vo vzťahu k žalobcovi 1/, vo výroku, ktorým bol nárok, čo do istiny v prevyšujúcej časti zamietnutý a v zamietavom výroku o úroky z omeškania nad 17,6 % z istiny 19 529,-- Sk od 5. mája 2000 do zaplataenia. Zmenil rozsudok v časti o úroky z omeškania tak, že žalovanému uložil

povinnosť zaplatiť žalobkyni 2/ z istiny 19 529,-- Sk 17,6 % úrok z omeškania od 5. mája 2000 do zaplataenia. Žalobcov 1/, 2/ zaviazal zaplatiť na účet súdu prvého stupňa každého po 250,-- Sk a žalovaného 500,-- Sk všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Takto rozhodol, keď sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa o premlčaní uplatnených nárokov žalobcov 1/, 2/ a to v rozsahu ustáleného súdom prvého stupňa. Mal za to, že súd prvého stupňa nesprávne posúdil úroky, keď odkázal na § 658 Občianskeho zákonníka, keďže v danej veci ide o záväzkový vzťah založený zák.č. 42/1992 Zb. Uplatnené boli úroky z omeškania v zmysle § 517 Občianskeho zákonníka, teda za omeškanie dlžníka s plnením peňažného dlhu. V takom prípade bolo dôvodné priznať úroky z omeškania vo výške žiadanej žalobkyňou 2/, preto rozsudok súdu prvého stupňa v časti zaplataenia úrokov z omeškania vo vzťahu k žalobkyni 2/ zmenil tak, že tieto jej priznal vo výške 17,6 % z priznanej istiny od 5. mája 2000 do zaplataenia.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podali dovolanie žalobcovia 1/, 2/, keď prípustnosť dovolania vyvodzovali z ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p. Mali za to, že nesprávnou právnou kvalifikáciou (v otázke premlčania nároku) bola im odňatá možnosť úspešne sa domáhať svojho práva na súde. Tiež vyčítali odvolaciemu súdu, že sa vôbec nevysporiadal so skutočnosťou, či sa podané odvolanie žalobcov 1/, 2/ nejakým spôsobom vzťahuje aj na nárok uplatnený pôvodnou žalobkyňou 3/, ktorá v priebehu konania na prvostupňovom súde zomrela, pričom súd v konaní pokračoval so žalobkyňou 2/ ako jej procesnou nástupkyňou a to najmä vo vzťahu k nepriznaným úrokom z omeškania. Žiadali rozsudky oboch súdov zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaný sa k dovolaniu žalobcov 1/, 2/ nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.). Rozsudok odvolacieho súdu vo výroku vo vzťahu k žalobcovi 1/ je rozsudkom potvrdzujúcim, ktorý nevykazuje znaky uvedené v § 238 ods. 3 O.s.p. (odvolací súd nevyslovil prípustnosť dovolania) a prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť ani z ustanovenia § 238 ods. 2 O.s.p., keďže dovolací súd vo veci nerozhodoval. Rozsudok odvolacieho súdu vo vzťahu k žalobkyni 2/ je zmeňujúcim rozsudkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.) pokiaľ ide o úroky z omeškania, keďže odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa jej tieto priznal. Týmto výrokom rozsudku odvolacieho súdu bolo teda žalobe žalobkyni 2/ vyhovené, a preto treba vychádzať z toho, že žalobkyňa 2/ nebola týmto výrokom negatívne dotknutá (nebolo rozhodnuté v jej neprospech) a tak v uvedenom rozsahu je dovolanie podané tým, kto na podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku nie je subjektívne oprávnený.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonom ustanovení dovolací súd nezistil.

So zreteľom na žalobcami 1/, 2/ tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci im súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm.f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm.f/ O.s.p. významná ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že odvolací súd pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupoval v súlade s právnymi predpismi a žalobcom 1/, 2/ neznemožnil uplatniť procesné práva priznané im právnym poriadkom na zabezpečenie ich práv a oprávnených záujmov. Odňatie možnosti pred súdom konať nemožno vidieť v právnych záveroch, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie. Ustanovenie § 237 písm.f/ O.s.p. dáva odňatie možnosti konať pred súdom do súvislosti výlučne s faktickou procesnou činnosťou súdu, a nie s právnym hodnotením veci zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Právne posúdenie veci súdom je realizáciou jeho rozhodovacej činnosti a nemôže zakladať dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 písm.f/ O.s.p., pretože súd neporušuje žiadnu procesnú povinnosť vyplývajúcu mu zo zákona, ani procesné právo účastníka. Pokiaľ dovolatelia v dovolaní súdom vytýkajú, že nerozhodli o úrokoch z omeškania, ktoré uplatnila pôvodná žalobkyňa 3/, dovolací súd poznamenáva, že pripustením zmeny žaloby uznesením zo 14. marca 2005 č.k. 7 C 420/2000-157 nárok na plnenie (aj s uplatnenými úrokmi z omeškania) prestal byť predmetom konania a súdy správne ďalej konali už len o žalobe o určenie, či majetkový podiel po nebohej M. K. patrí do dedičstva po nej.

Nakoľko v danom prípade dovolanie nie je podľa § 238 O.s.p. prípustné a neboli zistené ani vady konania uvedené v § 237 O.s.p., dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalobcov 1/, 2/ je neprípustné a preto ho odmietol (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm.c/ O.s.p.).

Dovolací súd o náhrade trov konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm.c/ O.s.p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., keď neboli dané dôvody pre použitie odseku 2 tohto ustanovenia, pretože žalovanému v súvislosti s dovolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. januára 2009

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová